

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 488/2013-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 3. októbra 2013 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. P. Ď., B., zastúpeného advokátom JUDr. E. V., Advokátska kancelária C., s. r. o., T., vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v spojení s porušením ustanovení čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Sžo 50/2012 z 13. decembra 2012 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. P. Ď. o d m i e t a pre zjavnú neopodstatnenosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 29. apríla 2013 doručená (na poštovú prepravu podaná 25. apríla 2012, pozn.) sťažnosť Ing. P. Ď., B. (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu

zaručeného v čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) v spojení s porušením ustanovení čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 ústavy rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 4 Sžo 50/2012 z 13. decembra 2012.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ sa návrhom na začatie konania zo 16. novembra 2010 (ďalej len „žaloba“) v konaní vedenom na Krajskom súde v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) pod sp. zn. 1 S 270/2010 domáhal preskúmania zákonnosti právoplatného rozhodnutia rektora U. v B. (ďalej len „žalovaný“) č. OŠV 3418/2010 D III/2 zo 16. septembra 2010, ktorým na základe žiadosti o preskúmanie rozhodnutia o výsledku prijímacieho konania (riadneho opravného prostriedku) podaného sťažovateľom potvrdil rozhodnutie dekana Právnickej fakulty U. v B. (ďalej len „právnická fakulta“) č. SO 2401/2010 D III/1 z 18. júna 2010 o neprijatí sťažovateľa na 3-ročné bakalárske štúdium študijného programu právo dennou formou v akademickom roku 2010/2011.

V danej právnej veci krajský súd žalobu sťažovateľa rozsudkom č. k. 1 S 270/2010-179 z 12. júla 2012 ako nedôvodnú zamietol.

Sťažovateľ však podal riadne a včas proti rozsudku krajského súdu č. k. 1 S 270/2010-179 z 12. júla 2012 odvolanie – riadny opravný prostriedok, o ktorom rozhodol najvyšší súd rozsudkom sp. zn. 4 Sžo 50/2012 z 13. decembra 2013 tak, že rozsudok krajského súdu ako vecne správny potvrdil. Tento rozsudok krajského súdu v spojení s označeným rozsudkom okresného súdu nadobudol právoplatnosť 26. februára 2013.

Sťažovateľ porušenie označeného základného práva zaručeného ústavou a označeného práva zaručeného dohovorom odôvodňuje okrem iného najmä takto:

«... *Právnická fakulta U. v B. zohľadňovala na výber úspešných uchádzačov na štúdium nasledovné kritéria:*

- Maturitné vysvedčenie
- Vysvedčenia z posledných 3-rokov stredoškolského štúdia,
- Úspešné absolvovanie tzv. profilových predmetov v maturitnom ročníku

... Sťažovateľ... ako uchádzač o štúdium, ktorý skončil strednú školu v roku 1979, ani pri najlepšej vôli nemohol poznať tieto podmienky a prispôbiť im stredoškolské štúdium, čo ho znevýhodnilo oproti väčšine ostatných uchádzačov. „Prispôbiť im stredoškolské štúdium“ podľa predchádzajúcej vety sa myslí úmyselný výber predmetov maturitných skúšok tak, že po úspešnom absolvovaní týchto predmetov im Právnická fakulta U... (ďalej len „PraF...“) v rámci výberového konania študentov priradí vyšší počet bodov ako za ostatné predmety.

... kritériá prijímacieho konania sú nastavené tak, že porušujú zásadu rovnakého zaobchádzania...

... odvolací súd sa nezaoberal uvedeným dôvodom, ktorý spochybňoval výberové kritéria. Naopak svoje rozhodnutie opierali o tvrdenie, že „každý kto sa o prijatie uchádzal mohol podmienky na prijatie spoznať len dňom ich uverejnenia“ Odvolací súd sa skutkovo ani právne nevysporiadal s nemožnosťou sťažovateľa prispôbiť si svoj maturitný ročník tak, aby v porovnaní s ostatnými uchádzačmi o štúdium si zlepšil priemer známok...

... Hlavným argumentom sťažovateľa v pojednávanej veci bolo vyjadrenie dekana zo dňa 26. 8. 2010 v kauze tzv. „daňových poradcov“, kde dekan uviedol: „daňoví poradcovia, nakoľko už mali dávno skončené nielen stredné školy, ale aj iné vysoké školy, si preto ako študenti nemohli zistiť tzv. profilové predmety, na ktoré sa v prijímacom konaní zásadne prihliadalo ani nepotrebovali mať čo najlepšie výsledky na strednej škole, nakoľko kritéria na prijatie pre akademický rok 2008/2009 v čase ich štúdia na stredných školách ešte neexistovali. Z našej strany išlo v prvom roku zverejnenia nových kritérií o ich neúmyselnú, nepriamu diskrimináciu z dôvodu veku, z dôvodu ich iného postavenia, ako aj vzdelania (iné podmienky počas ich stredoškolského štúdia) oproti ostatným oveľa mladším uchádzačom, ktorí sa rok pred prijímacím konaním mohli dozvedieť o prijímacích kritériách na PraF... a tak si mohli prispôbiť a vybrať profilujúce predmety a zlepšiť si aj ich študijný priemer, čo všetko bolo rozhodujúce pre ich prijatie na PraF... Daňoví poradcovia však už v čase zverejnenia nových kritérií takúto možnosť nemali teda išlo o neúmyselné porušenie čl. I § 3 ods. 1 a 3 antidiskriminačného zákona (zákon

č. 365/2004 Z. z.) a § 55 ods. 2 zákona o vysokých školách (zákon č. 131/2002 Z. z.).“
Toto vyjadrenie dekana predstavuje ťažiskový argument sťažovateľa, nakoľko kritéria pre prijímacie konanie v kauze tzv. daňových poradcov ako aj žalobcu na štúdium, boli rovnaké, teda vyjadrenie dekana PraF... zo dňa 26. 8. 2010 sa rovnako vzťahovalo aj na uchádzačov o štúdium práva.

Odvolací súd vo svojom rozhodnutí zo dňa 13. december 2012 k tomuto ťažiskovému argumentu v krátkosti uvádza iba: „pokiaľ v odvolaní žalobca (t. j. sťažovateľ) argumentuje tzv. kauzou daňových poradcov, odvolací súd len pripomína, že táto argumentácia nemá žiadnu vecnú súvislosť s prijímacím konaním, ktorého výsledkom bolo preskúmané rozhodnutie vo veci žalobcu.“ Napriek tomu, že sa odvolací súd s argumentáciou sťažovateľa nestotožnil, pokiaľ ide o ťažiskové argumenty na ktorých stoja tvrdenia účastníkov konania, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tieto argumenty (II. ÚS 410/06), v opačnom prípade dochádza ku porušeniu práva na spravodlivý proces z dôvodu nedostatočného odôvodnenia ťažiskového argumentu podľa čl. 46 ods. 2 Ústavy SR.

Nakoľko odvolací súd len konštatuje, že ťažiskový argument predložený sťažovateľom nemá význam pre rozhodnutie vo veci, bez toho, aby toto tvrdenie nejako zdôvodnil, a týmto argumentom sťažovateľa sa následne vôbec nezaoberá, takýto postup je zjavným porušením základného práva na súdnu ochranu...

... Odvolací súd sa pritom nezaoberal ani princípom právnej istoty a predvídavosťou práva, nakoľko orgán štátnej správy... nemôže v dvoch rovnakých alebo analogických situáciách postupovať odlišne. Ústavný súd SR v IV. ÚS 14/07 uvádza: „ znakom právneho štátu a medzi jeho základné hodnoty patri neoddeliteľne princíp právnej istoty [(čl. 1 ods. 1 ústavy), napr. PL. ÚS 36/95], ktorého neopomenuteľným komponentom je predvídateľnosť práva. Súčasťou uvedeného princípu je tiež požiadavka, aby sa na určitú právne relevantnú otázku pri opakovaní v rovnakých podmienkach dala rovnaká odpoveď (napr. m. m. I. ÚS 87/93, PL. ÚS 16/95 a II. ÚS 80/99), teda to, že obdobné situácie musia byť rovnakým spôsobom posudzované. Za diskriminačný možno považovať taký postup, ktorý rovnaké alebo analogické situácie rieši odchylným spôsobom, pričom nemožno objektívne a rozumne odôvodniť...»

Vzhľadom na uvedené sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd po prijatí jeho sťažnosti na ďalšie konanie takto rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie vyplývajúce z čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 46 ods. 1 a 2, čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 Ústavy SR, ako aj §3 ods. 5 Z. č. 71/1967 Zb. zákon o správnom konaní rozsudkom Najvyššieho súdu SR sp. zn.: 4 SŽo/50/2012 zo dňa 17. septembra 2009 porušené bolo.

2. Najvyšší súd SR je povinný uhradiť sťažovateľovi trovy konania a právneho zastúpenia vo výške 137,81 Eur do 15 dní od doručenia tohto nálezu na účet jeho právneho zástupcu.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Zjavne neopodstatneným návrhom je návrh, ktorým sa namieta taký postup orgánu verejnej moci, ktorým nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namieta, ako aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval označené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú (napr. II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 288/05, II. ÚS 298/06).

V súvislosti s namietaným porušením základného práva na súdnu ochranu, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie sťažovateľa ústavný súd zdôrazňuje, že podľa § 50 ods. 1 písm. b) zákona o ústavnom súde sťažnosť adresovaná ústavnému súdu okrem všeobecných náležitostí uvedených v § 20 musí obsahovať označenie právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu, ktorým sa porušili základné práva alebo slobody, pričom v súlade s § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde je ústavný súd viazaný návrhom sťažovateľa o tom, ako má vo veci jeho sťažnosti rozhodnúť – petitom sťažnosti.

Z toho rezultuje, že namietaným porušením základných a iných práv sťažovateľa právoplatným rozhodnutím označeným iba v odôvodnení sťažnosti, ktorého presné označenie však nebolo premietnuté do petitu sťažnosti, by sa ústavný súd nemusel bližšie zaoberať.

Aj keď sťažovateľ v petite svojej sťažnosti napádané rozhodnutie (rozsudok) najvyššieho súdu vydané v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Sžo 50/2012, ktorým malo dôjsť k porušeniu toho-ktorého ním označeného základného práva alebo slobody, označil nesprávne, keď ako deň jeho vyhlásenia uviedol 17. september 2009, pričom z ostatného obsahu (odôvodnenia) sťažnosti je nepochybné, že ide o rozsudok z 13. decembra 2012, ústavný súd vzhľadom na to, že ide iba o zrejmu nesprávnu spôsobenú chybou v písaní, v záujme presvedčivosti svojej rozhodovacej činnosti sťažnosť sťažovateľa prerokoval a o tejto riadne rozhodol.

Predmetom sťažnosti je tvrdenie sťažovateľa o porušení základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie zaručených v čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy a v čl. 6 ods. 1 dohovoru v spojení s čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 ústavy rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 4 Sžo 50/2012 z 13. decembra 2012, ktorým bol ako vecne správny potvrdený rozsudok krajského súdu č. k. 1 S 270/2010-179 z 12. júla 2012 o zamietnutí žaloby sťažovateľa.

Sťažovateľ predovšetkým namieta, že najvyšší súd sa v odôvodnení napadnutého rozsudku dostatočne nevysporiadal s tou okolnosťou, že sťažovateľ, ktorý maturitnú skúšku zložil ešte v roku 1979, nemal možnosť prispôbiť si svoje stredoškolské štúdium výberom profilových (maturitných) predmetov podmienkam na prijatie na vysokoškolské štúdium práva na právnickej fakulte v akademickom roku 2010/2011, čím bol oproti ostatným uchádzačom o štúdium (maturujúcich v roku 2010, pozn.) z možnosti zohľadnenia dosiahnutého prospechu v týchto predmetoch pri preukazovaní miery schopností na štúdium práva vylúčený, a tým podstatne znevýhodnený.

Sťažovateľ v ďalšej časti sťažnosti vytyka najvyššiemu súdu, že tento sa náležite nevysporiadal ani s tým podľa jeho názoru ťažiskovým argumentom, že samotný dekan vo svojom vyjadrení z 26. augusta 2010 o splnení podmienok na prijatie na štúdium na právnickej fakulte v akademickom roku 2009/2010 vo vzťahu ku skupine uchádzačov o štúdium (daňovým poradcom), ktorí svoje stredoškolské štúdium ukončili (dávno) pred stanovením prospechu profilových (maturitných) predmetov ako jedného z hodnotiacich kritérií na prijatie, teda v čase, keď toto kritérium ešte nemohli poznať a z tohto dôvodu svoje stredoškolské štúdium výberom profilových predmetov tomuto kritériu prispôbiť, ustálil, že ide o ich nepriamu diskrimináciu vekom, a preto bola táto skupina uchádzačov na základe žiadosti o preskúmanie rozhodnutia o výsledku prijímacieho konania (riadneho opravného prostriedku) proti (pôvodnému) rozhodnutiu dekana o ich neprijatí napokon na štúdium prijatá (ďalej len „takzvaná kauza daňových poradcov“).

V závere sťažovateľ namieta, že najvyšší súd sa nijako nezaoberal porušením princípu právnej istoty a predvídateľnosti práva, ktorého súčasťou je tiež požiadavka,

aby sa na určitú právne relevantnú otázku pri opakovaní v rovnakých podmienkach dala rovnaká odpoveď, keď napriek záveru dekana v takzvanej kauze daňových poradcov aj v tomto obdobnom prípade sťažovateľa – uchádzača o štúdium v akademickom roku 2010/2011 – žalovaný pri posudzovaní splnenia podmienok na prijatie nepostupoval rovnako.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 46 ods. 2 ústavy kto tvrdí, že bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej správy, môže sa obrátiť na súd, aby preskúmal zákonnosť takéhoto rozhodnutia, ak zákon neustanoví inak. Z právomoci súdu však nesmie byť vylúčené preskúmanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom...

Ústavný súd s prihliadnutím na obsah týchto článkov ústavy poznamenáva, že v oboch prípadoch ide o záruku prístupu k súdu s tým, že čl. 46 ods. 2 ústavy upravuje toto základné právo vo veciach, o ktorých rozhodujú orgány verejnej správy, preto je aj vnímaný ako „lex specialis“ vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 ústavy. Spoločné namietanie (kombinácia) porušenia týchto základných práv vo vzťahu k tomu istému rozhodnutiu všeobecného súdu odôvodňuje aj ich spoločné posúdenie ústavným súdom s náležitým rešpektovaním odchýlok, ktoré sú v nich prítomné.

Účelom čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy je zabezpečiť osobám ústavné právo (zákonnú a garantovanú možnosť) domáhať sa na príslušnom orgáne štátu pomocou exaktne stanoveného procesného postupu svojich práv. Ústava garantuje taktiež možnosť preskúmania zákonnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy prostredníctvom súdneho preskúmavania. Samotné konanie podľa čl. 46 ods. 2 ústavy musí mať charakter súdneho

konania, ktoré okrem inštitucionálnych záruk nezávislosti a nestrannosti orgánu rozhodujúceho vo veci musí poskytovať garancie procesnej povahy primerané povahe preskúmania rozhodnutia orgánu verejnej správy. Účastník konania musí mať v každom prípade možnosť predložiť súdu argumenty a dôvody a vyjadriť sa ku všetkým okolnostiam týkajúcim sa preskúmanej zákonnosti (I. ÚS 146/08).

Ústavný súd vo vzťahu k namietanému porušeniu sťažovateľom označených základných práv rozhodnutím najvyššieho súdu poukazuje aj na svoju doterajšiu judikatúru, podľa ktorej jeho úlohou nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Ústavný súd je v súlade so svojou všeobecnou právomocou vyjadrenou v čl. 124 ústavy súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Táto právomoc spolu s právomocou podľa čl. 127 ods. 1 ústavy mu umožňuje preskúmať aj napadnuté rozhodnutia všeobecných súdov, avšak iba z hľadiska, či je, alebo nie je v súlade s ústavno-procesnými zásadami upravenými v ústave. Ústavný súd nevykladá iné ako ústavné zákony, a preto musí preskúmať len to, či sa tieto zákony nevyložili spôsobom, ktorý je svojvoľný (arbitrárny) alebo ústavne neudržateľný pre zjavné pochybenia alebo omyly v posudzovaní obsahu takýchto právnych úprav.

Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu iba vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, I. ÚS 117/05). Ak nie sú splnené tieto predpoklady na preskúmanie rozhodnutí všeobecných súdov, ústavný súd nemôže dospieť k záveru o vecnej spojitosti medzi základnými právami alebo slobodami, ktorých porušenie sa namieta, a napádaným rozhodnutím všeobecných súdov, prípadne postupom, ktorý im predchádzal.

Ústavný súd vo svojej judikatúre taktiež uvádza, že obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je umožniť každému reálny prístup k súdu, pričom tomuto základnému právu zodpovedá povinnosť súdu o veci konať a rozhodnúť (napr. II. ÚS 88/01, III. ÚS 362/04), ako aj zabezpečiť konkrétne procesné garancie

v súdnom konaní. Analogicky je základnou súčasťou základného práva podľa čl. 46 ods. 2 ústavy umožnenie reálneho prístupu každému, kto tvrdí, že bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej správy, k súdnemu prieskumu takéhoto rozhodnutia.

Ústavný súd v súlade so svojou judikatúrou podotýka, že obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru sú obdobné záruky, že vec bude spravodlivo prerokovaná nezávislým a nestranným súdom postupom ustanoveným zákonom. Z uvedeného dôvodu v týchto právach nemožno vidieť podstatnú odlišnosť (II. ÚS 27/07).

Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu (prvého aj druhého stupňa), ktoré stručne a jasne objasní skutkový stav a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na súdnu ochranu, resp. spravodlivý súdny proces (m. m. III. ÚS 209/04, I. ÚS 117/05), resp. odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní nemá odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam na rozhodnutie o odvolaní, zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov prvostupňového rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní (napr. IV. ÚS 358/08).

Najvyšší súd sa po preskúmaní veci bez nariadenia pojednávania v zmysle § 250ja ods. 2 zákona č. 99/1963 Občiansky súdny poriadok v znení účinnom v rozhodujúcom období (ďalej aj „OSP“) v rozsudku sp. zn. 4 Sžo 50/2012 z 13. decembra 2012 s odvolacími námietkami sťažovateľa, na ktorých je v podstate založená aj táto sťažnosť, vysporiadal okrem iného najmä takto:

„... Odvolací súd, rovnako ako krajský súd nezistil dôvody pre spochybnenie kritérií, ktoré príslušná fakulta ustanovila pre prijatie na štúdium, o ktoré sa žalobca uchádzal. Pokiaľ žalobca tvrdí, že bol znevýhodnený oproti iným uchádzačom tým, že ukončil strednú školu v roku 1979 a nemohol sa teda podmienkam prijímania prispôbiť, odvolací súd len pripomína, že každý, kto sa o prijatie uchádzal, mohol podmienky na prijatie spoznať len dňom ich uverejnenia. Skutočnosť, že ich napr. študent posledného ročníka strednej

školy môže využiť v príprave k získaniu lepšieho študijného výsledku v poslednom ročníku, sama osebe nie je dôvodom k tomu, aby ustanovené kritériá bolo možné považovať za retroaktívne a porušujúce zásadu rovnakého zaobchádzania vo vzťahu k tým uchádzačom, ktorí už ukončili stredoškolské štúdium, prípadne aj o viac rokov, skôr, ako je to napr. u žalobcu. Dobré študijné výsledky (čo najlepšie študijné výsledky) vždy boli (opätovne aj niekoľko desaťročí) kritériom výberu pre ten ktorý študijný odbor. Žalobca neuvádza, že by od neho boli vyžadované také výsledky, ktoré by objektívne nebol mohol počas stredoškolského štúdia splniť.

Odvolací súd konštatuje, že samotné kritériá výberu nie sú viazané na vek uchádzača, preto bolo len na každom uchádzačovi, či sa prijímacieho pokračovania zúčastní alebo nezúčastní. Zásada rovnakého zaobchádzania by bola porušená, ak by bola stanovená možnosť prijatia len uchádzačov určitého veku.

Pokiaľ v odvolaní žalobca argumentuje tzv. kauzou daňových poradcov, odvolací súd len pripomína, že táto argumentácia nemá žiadnu vecnú súvislosť s prijímacím konaním, ktorého výsledkom bolo preskúmané rozhodnutie vo veci žalobcu. Rovnako ani neskoršia zmena podmienok prijímania na štúdium pre ďalšie študijné obdobie sama osebe nemá žiadnu súvislosť s preskúmaným rozhodnutím a nemôže prezumovať nezákonnosť preskúmaného rozhodnutia.

Odvolací súd podčiarkuje, že výsledok prijímacieho konania, v ktorom bolo exaktne preukázané, že žalobca objektívne nezískal taký počet bodov, aby mohol byť zaradený do stanoveného počtu prijatých uchádzačov, je úplne jednoznačný a nespochybniteľný...“

V záujme presvedčivosti svojej rozhodovacej činnosti ústavný súd považoval za potrebné uviesť vo vzťahu k námietkam sťažovateľa aj podstatnú časť odôvodnenia rozsudku krajského súdu č. k. 1 S 270/2010-179 z 12. júla 2012, ktorý argumentoval okrem iného takto:

„... Zo súdneho spisu a najmä príloh, ktoré zaslal žalovaný súd zistil, že podľa kritérií stanovených na rok 2010/2011 bol predpokladaný počet prijatých študentov 400 a to bez prijímacej skúšky. Hodnotenie pri prijímacom konaní sa uskutočnilo na základe troch koncoročných vysvedčení z posledných troch ročníkov strednej školy, maturitného

vysvedčenia a dosiahnutých umiestnení v stredoškolských súťažiach. Následne sa body spočítali a jednotliví uchádzači sa podľa získaných bodov dali do poradia...

Podľa § 55 ods. 1 zákona č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách, štátny občan Slovenskej republiky, občan členského štátu a občan tretieho štátu má právo študovať na vysokej škole zvolený študijný program, ak splní základné podmienky prijatia na štúdium podľa § 56, ďalšie podmienky určené vysokou školou poskytujúcou zvolený študijný program podľa § 57 ods. 1, podmienky určené v dohode podľa § 54a ods. 2 a podmienky podľa § 58a ods. 4...

Pred začatím prijímacieho konania na bakalárske denné štúdium vypisuje vysoká škola alebo fakulta v súlade s § 57 ods. zákona č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách, podmienky prijatia uchádzačov o štúdium včas, najneskôr do 20. septembra v akademickom roku, ktorý predchádza akademickému roku, v ktorom sa má štúdium začať, ak ide o bakalársky študijný program alebo študijný program podľa § 53 ods. 3..., lehotu na podanie prihlášok na štúdium, podmienky prijatia podľa odseku 1, termín a spôsob overovania ich splnenia a ak je súčasťou overovania schopností na štúdium prijímacia skúška, aj formu a rámcový obsah skúšky a spôsob vyhodnocovania jej výsledkov. Tieto skutočnosti sa musia zverejniť na úradnej výveske vysokej školy alebo fakulty a hromadným spôsobom podľa osobitného predpisu. Rovnakým spôsobom musí vysoká škola alebo fakulta zverejniť aj informáciu o počte uchádzačov, ktorý plánuje prijať na štúdium príslušného študijného programu.

Vysoká škola alebo fakulta, ak sa študijný program uskutočňuje na fakulte, môže určiť na prijatie na štúdium jednotlivých študijných programov ďalšie podmienky s cieľom zabezpečiť, aby sa na štúdium dostali uchádzači s potrebnými schopnosťami a predpokladmi. Určené podmienky a spôsob overovania ich splnenia musia umožňovať výber uchádzačov, ktorí prejavia najvyššiu mieru schopností na štúdium. Vysoká škola nesmie prijatie na štúdium podmieniť žiadnym finančným plnením okrem poplatku podľa § 92 ods. 10 (§ 57 ods. 1 zákona o vysokých školách).

Vysoká škola alebo fakulta, ak sa študijný program uskutočňuje na fakulte, overuje splnenie podmienok prijímacou skúškou, ak je určená ako súčasť overovania schopností na štúdium...

Prijímacie konanie je proces umožňujúci uchádzačovi, ktorý preukáže splnenie určených podmienok prijatia na štúdium, stať sa študentom zvoleného študijného programu na vybranej vysokej škole (§ 58 ods. 1 zákona o vysokých školách). O prijatí na štúdium študijného programu, ktorý uskutočňuje fakulta, rozhoduje dekan. O prijatí na štúdium študijného programu, ktorý uskutočňuje vysoká škola, rozhoduje rektor (§ 58 ods. 6 zákona o vysokých školách)...

Na základe už uvedeného je súd toho názoru, že žalobca vedel vopred o podmienkach prijatia na vysokoškolské štúdium (povinnosť vysokej školy zverejňovať vopred kritéria na prijímacie skúšky), ako aj o systéme bodovania za jednotlivé koncoročné vysvedčenia. Posledný prijatý uchádzač dosiahol celkový počet bodov 450 a žalobca získal 406 bodov a teda podľa vopred známych kritérií žalobca nepreukázal najvyššiu možnú mieru schopností na štúdium podľa podmienok určených Právnickou fakultou Univerzity...

Podľa antidiskriminačného zákona zásada rovnakého zaobchádzania spočíva v zákaze diskriminácie z dôvodu pohlavia, náboženského vyznania alebo viery, rasy, príslušnosti k národnosti alebo etnickej skupine, zdravotného postihnutia, veku, sexuálnej orientácie, manželského stavu a rodinného stavu, farby pleti, jazyka, politického alebo iného zmýšľania, národného alebo sociálneho pôvodu, majetku, rodu alebo iného postavenia (§ 2 ods. 1).

Krajský súd v Bratislave nevzhladol pri rozhodovaní žalovaného... porušenie zásady rovnakého zaobchádzania z dôvodu veku, nakoľko kritéria na počet prijatých študentov v akademickom roku 2010/2011 boli stanovené už na zasadnutí Akademického senátu PraF... dňa 17. 6. 2009, s tým, že predpokladaný počet prijatých uchádzačov stanovil na 400. Krajský súd má za to, že v danom prípade sa žalovaný... striktne riadil Kritériami prijímacieho konania na akademický rok 2010/2011 pre uchádzačov zo Slovenskej republiky a krajín Európskej únie, bez ohľadu na vek jednotlivých uchádzačov o štúdium a postupoval v súlade s § 15 ods. 2 písm. f), § 27 ods. 1 písm. i) a § 57 zákona č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách..."

1. Ústavný súd však nemá v okolnostiach posudzovanej veci dôvod pochybovať o správnosti právneho záveru najvyššieho súdu opierajúceho sa o právny názor krajského súdu, podľa ktorého pokiaľ sťažovateľ tak ako každý iný uchádzač mohol podmienky

na prijatie na vysokoškolské štúdium na právnickej fakulte v akademickom roku 2010/2011 spoznať len dňom ich zverejnenia, samotná okolnosť nemožnosti prispôbiť si svoje stredoškolské štúdium výberom profilových (maturitných) predmetov zverejneným podmienkam prijatia, a tým súčasne nemožnosti zohľadnenia dosiahnutého prospechu v týchto predmetoch ako jedného z hodnotiacich kritérií na prijatie voči sťažovateľovi, ktorý svoje stredoškolské štúdium ukončil, resp. maturitnú skúšku zložil ešte v roku 1979, nezakladá porušenie zásady rovnakého zaobchádzania. Tento záver v žiadnom prípade nemožno považovať za arbitrárny či zjavne neodôvodnený. Z namietaného rozsudku najvyššieho súdu v podstatnej časti opierajúceho o rozsudok krajského súdu totiž nevyplýva jednostrannosť, ktorá by zakladala svojvôľu alebo takú aplikáciu príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu.

Najvyšší súd sťažovateľom namietaný právny záver ústavne akceptovateľným spôsobom odôvodnil a z jeho rozhodnutia vyplýva, že do odôvodnenia svojho rozsudku uviedol postup, akým dospel k záveru, pre ktorý odvolaniu sťažovateľa ani v tejto časti nevyhovelo, pričom už rozsudok krajského súdu obsahuje výklad právne relevantných ustanovení zákona č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom rozhodujúcom období (ďalej len „zákon o vysokých školách“), ako aj zákona č. 365/2004 Z. z. o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou a o zmene a doplnení niektorých zákonov (antidiskriminačný zákon) v znení účinnom v rozhodujúcom období, ktorý nemožno považovať za svojvoľný.

Ústavný súd konštatuje, že keď najvyšší súd ustálil, že kritériá na splnenie podmienok prijatia na vysokoškolské štúdium na právnickej fakulte v akademickom roku 2010/2011, a tým súčasne na preukazovanie miery schopností na vysokoškolské štúdium práva nie sú viazané na vek uchádzačov, a preto ich nemožno považovať za podstatne znevýhodňujúce sťažovateľa oproti ostatným uchádzačom o toto štúdium, je tento právny názor plne ústavne konformný.

Ústavný súd nad rámec vlastnej argumentácie už len pre úplnosť veci dodáva, že nemožnosť prispôbiť si stredoškolské štúdium výberom profilových (maturitných) predmetov podmienkam prijatia na vysokoškolské štúdium práva na právnickej fakulte v akademickom roku 2010/2011, podľa ktorých bol dosiahnutý prospech v týchto predmetoch ako jeden z viacerých hodnotiacich kritérií pri preukazovaní miery schopností na toto štúdium, pre sťažovateľa, ktorý svoje stredoškolské štúdium ukončil v roku 1979, netkvie v podmienkach prijatia podľa jeho názoru porušujúcich zásadu rovnakého zaobchádzania, ale práve v rozhodnutí sťažovateľa uchádzať sa o toto štúdium po viac ako 30 rokoch od zloženia maturitnej skúšky.

O arbitrárnosti a svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam. Podľa názoru ústavného súdu predmetný právny výklad najvyšším súdom takéto nedostatky nevykazuje, a preto ústavný súd dospel k záveru, že k porušeniu základného práva sťažovateľa zaručeného v čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 4 Sžo 50/2012 z 13. decembra 2012 nedošlo, a preto ústavný súd sťažnosť sťažovateľa v tejto časti už pri jeho predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol pre zjavnú neopodstatnenosť.

2. V ďalšej časti sťažnosti, ako už bolo uvedené, sťažovateľ, poukazujúc na právny názor dekana prezentovaný v jeho vyjadrení z 26. augusta 2010 v takzvanej kauze daňových poradcov, podľa ktorého, ak títo ukončili svoje stredoškolské štúdium dávno (viac rokov) pred stanovením dosiahnutého prospechu v profilových (maturitných) predmetoch ako jedného z viacerých hodnotiacich kritérií pri preukazovaní miery schopností pre štúdium na právnickej fakulte a z tohto dôvodu si svoje stredoškolské štúdium výberom týchto predmetov nemali možnosť podmienkam prijatia prispôbiť, išlo o ich nepriamu diskrimináciu vekom, namieta, že najvyšší súd sa týmto ťažiskovým argumentom náležite nevysporiadal, čo považuje za porušenie základného práva na súdnu ochranu, resp. práva na spravodlivé súdne konanie.

V tejto súvislosti ústavný súd v prvom zdôrazňuje, že právny poriadok Slovenskej republiky nie je založený na princípe precedentov (case law), inak typický pre angloamerický právny systém (common law), t.j. rozhodnutia súdov alebo správnych orgánov v iných, hoci obdobných veciach, nie sú autoritatívnym prameňom práva, aj keď spravidla pôsobia silou presvedčivosti. A teda, ak najvyšší súd v odôvodnení napadnutého rozsudku argumentoval tým, že právny názor dekana vyslovený v jeho vyjadrení z 26. augusta 2010 v takzvanej kauze daňových poradcov nemá nijakú vecnú súvislosť s vecou sťažovateľa, keďže toto vyjadrenie dekana týkajúce sa inej, hoci obdobnej veci, nie je prameňom práva a z tohto dôvodu pri rozhodovaní o prijatí alebo neprijatí sťažovateľa na štúdiom nemá nijakú právnu záväznosť, je tento právny názor najvyššieho súdu z hľadiska ochrany, resp. rešpektovania sťažovateľom označených práv ústavne udržateľné a akceptovateľné, pričom nevykazuje znaky arbitrárnosti či svojvôle.

Uvedené platí o to viac, že ani z tvrdení samotného sťažovateľa nijako nevyplýva, že by právny názor dekana v takzvanej kauze daňových poradcov, na ktorý sa sťažovateľ odvoláva, bol podrobený z hľadiska dodržania zákonnosti súdnemu prieskumu v zmysle ustanovení (o správnom súdnictve) piatej časti Občianskeho súdneho poriadku, nie to ešte prieskumu z hľadiska dodržania princípov ústavnosti v konaní podľa čl. 127 ústavy na základe návrhu (iných) uchádzačov o štúdium, ktorí prípadne práve názorom (postupom) dekana voči tejto osobitnej skupine uchádzačov (daňovým poradcov) mohli byť znevýhodnení, resp. na svojich právach dotknutí.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd dospel k záveru, že závery najvyššieho súdu vyslovené v napádanom rozsudku sp. zn. 4 Sžo 50/2012 z 13. decembra 2012 sú aj v tejto časti z hľadiska ochrany, resp. rešpektovania sťažovateľom označených práv ústavne plne konformné.

Uvedené bolo podkladom pre rozhodnutie ústavného súdu, ktorý sťažnosť sťažovateľa aj v tejto časti ako zjavne neopodstatnenú odmietol (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

3. V závere sťažnosti sťažovateľ vyslovuje svoje presvedčenie, že k porušeniu jeho základného práva na súdnu ochranu, resp. práva na spravodlivé súdne konania došlo aj tým, že najvyšší súd sa pri rozhodovaní nijako nezaoberal porušením princípu právnej istoty a predvídateľnosti práva, keď napriek záveru dekana v jeho vyjadrení z 26. augusta 2010 v takzvanej kauze daňových poradcov o porušení zásady rovnakého zaobchádzania (pozri už uvedené) aj v obdobnom prípade sťažovateľa, ktorý svoje stredoškolské štúdium ukončil v roku 1979, pri posudzovaní splnenia podmienok na prijatie na štúdium na právnickej fakulte, pokiaľ ide o profilové (maturitné) predmety, sa nepostupovalo rovnako a sťažovateľ na štúdium nebol neprijatý.

V danej súvislosti ústavný súd, nadväzujúc na svoju predchádzajúcu argumentáciu (v bode 2), predovšetkým dodáva, že predmetom konania vedeného na najvyššom súde pod sp. zn. 4 Sžo 50/2012 (pôvodne na krajskom súde pod sp. zn. 1 S 270/2010) bol iba súdny prieskum právoplatného rozhodnutia žalovaného týkajúceho sa sťažovateľa, ktoré, resp. závery ktorého označené všeobecné súdy z hľadiska dodržania zákonnosti aj preskúmali (pozri už uvedené). Skutočnosť, že najvyšší súd, prípadne iné súdy pri posudzovaní kritéria na prijatie na štúdium spočívajúceho v zohľadnení dosiahnutého prospechu uchádzačov počas ich stredoškolského štúdia vrátane prospechu profilových (maturitných predmetov) vo vzťahu k uchádzačom, ktorí svoje stredoškolské štúdium ukončili už viac rokov pred zverejnením podmienok prijatia na vysokoškolské štúdium, v iných ako ústavným súdom preskúmanej veci eventuálne zaujali odlišné právne stanovisko, pričom tieto iné rozhodnutia neboli predmetom prieskumu ústavného súdu, ešte nemá za následok automatický predpoklad o ústavnosti záverov vyslovených v týchto iných veciach, takže takéto rozhodnutia v iných veciach neprijatia na vysokoškolské štúdium nie sú tak pre najvyšší súd, ako ani pre ústavný súd právne záväzné.

Napokon sťažovateľ nenamieta porušenie princípu právnej istoty a predvídateľnosti práva spočívajúceho v požiadavke, aby sa na určitú právne relevantnú otázku pri opakovaní v rovnakých podmienkach dala rovnaká odpoveď v rámci rozhodovania všeobecných súdov, t. j. nepoukazuje na rozhodnutie súdu v inej obdobnej veci, od ktorého by sa bol najvyšší súd v preskúmanej veci bez objektívneho a rozumného odôvodnenia odchýlil,

ale iba na vyjadrenie dekana (orgánu, ktorému zákon o vysokých školách zveruje právomoc rozhodovať o prijatí alebo neprijatí uchádzača na štúdium, pozn.), resp. na jeho právny názor o porušení zásady rovnakého zaobchádzania v takzvanej kauze daňových poradcov.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde sťažnosť sťažovateľa proti napadnutému rozsudku najvyššieho súdu aj v tejto časti už po jej predbežnom prerokovaní odmietol pre zjavnú neopodstatnenosť.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti namietal porušenie ním označených základných práv zaručených ústavou a označeného práva zaručeného dohovorom v spojení s čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 ústavy, ktoré nie sú ustanoveniami o základných právach a slobodách, ale sú v nich vyjadrené základné atribúty slovenskej štátnosti a tiež aj všeobecný ústavný imperatív adresovaný štátnym orgánom konať na iba základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon, ktorého prípadné porušenie vo vzťahu k sťažovateľovi by nevyhnutne „našlo“ svoj výraz v súčasnom porušení toho-ktorého konkrétneho základného práva alebo slobody zaručeného v druhej hlave ústavy.

Keďže ústavný súd sťažovateľom namietané porušenie ním označeného konkrétneho základného, ako ani iného práva nezistil, touto časťou sťažnosti sa už nezaoberal.

Keďže podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažovateľmi namietanom porušení základných práv a slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, o porušení ustanovenia § 3 ods. 5 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení účinnom v rozhodujúcom období nerozhodoval.

Vzhľadom na to, že sťažnosť bola odmietnutá ako celok a rozhodnutie o trovách konania je viazané na vyslovenie porušenia práva alebo slobody sťažovateľa (čl. 127 ods. 2 prvá veta ústavy), ústavný súd o tej časti sťažnosti, ktorou sa sťažovateľ domáhal ich priznania, tiež nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 3. októbra 2013